

ابهام در متولی آیین نامه اجرایی وکالت

حاضر مسئولیت تصویب آیین نامه با رئیس قوه قضائیه خواهد بود.

استقلال کانون وکلا

برابر ماده اول لایحه استقلال کانون وکلای دادگستری، کانون وکلای دادگستری مؤسسه مستقل و دارای شخصیت حقوقی است و در نتیجه از نهادهای ذیل قوه قضائیه محسوب نخواهد شد. همچنین مطابق نظریه تفسیری شورای نگهبان ذیل اصل ۱۳۸ قانون اساسی بیان می‌کند: «رئیس قوه قضائیه نمی‌تواند برای دستگاه‌های خارج از این قوه آیین نامه وضع کند»، امکان تصویب آیین نامه توسط قوه قضائیه نیز امکان پذیر نیست که در غیر این صورت این امر دخالت قوه قضائیه در امور کانون وکلا به شمار می‌رود.

اصلاح آیین نامه یا تدوین آیین نامه جدید

برخی حقوق دان معتقدند تا هشتاد درصد از پیش نویس منتشر شده تکراری است و در حقیقت این پیش نویس، یک پیش نویس اصلاحی است و نیازی به طی شدن فرآیند مذکور نیست. اما مخالفان می‌گویند: «آنچه امروز به دست ما رسیده، پیش نویس اصلاحی آیین نامه نیست، بلکه آیین نامه جدیدی است که نویسندگان قصد دارند آن را جایگزین آیین نامه فعلی کنند. این جایگزینی، اصلاح محسوب نمی‌شود و محمل قانونی برای آن وجود ندارد. اصلاح زمانی مفهوم دارد که بخواهیم ضمن حفظ اصل مقررات یک مصوبه، در آن جرح و تعدیل به عمل آورده و برخی

■ بشیر عیسی زاده

پژوهشگر گروه حقوق پژوهشکده تحقیقات راهبردی

۹۹ در حال حاضر بر اساس رویه دیوان عدالت اداری و به استناد تبصره ماده ۱۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲، «رسیدگی به تصمیمات قضایی قوه قضائیه و فقط آیین نامه‌ها، بخشنامه‌ها و تصمیمات رئیس قوه قضائیه... از شمول این ماده خارج است»، امکان شکایت از آیین نامه اجرایی سال ۱۳۸۸ وجود ندارد ولی این رویه قابل انتقاد به نظر می‌رسد.

آیین نامه بر عهده کدام نهاد است. به موجب ماده ۲۲ لایحه استقلال کانون وکلای دادگستری مصوب ۱۳۳۴، کانون وکلا مسئولیت تدوین آیین نامه‌های مربوط به امور کانون است و این آیین نامه پس از تدوین باید به تصویب وزیر دادگستری برسد. البته مطابق نظریه شماره ۴۲۱ مورخ ۱۳۵۹/۹/۱۱ شورای محترم نگهبان و قانون اختیارات و وظایف رئیس قوه قضائیه مصوب ۱۳۷۱/۱۲/۹ و قانون وظایف و اختیارات رئیس قوه قضائیه مصوب ۱۳۷۸/۱۲/۸ وظایف وزیر دادگستری بر عهده رئیس قوه قضائیه نهاده شده است و در حال

در آستانه اسفندماه سال ۱۳۹۸ نامه‌ای از معاونت حقوقی قوه قضائیه به کانون وکلا ارسال شد با این مفهوم که قوه قضائیه قصد اصلاح آیین نامه اجرایی لایحه استقلال کانون وکلای دادگستری را دارد. این پیش نویس که مورد توجه بسیاری از حقوق دانان قرار گرفت در ابتدا با قید محرمانه به کانون‌های وکلای دادگستری ارسال و اعلام شد در اجرای ماده ۲۲ لایحه استقلال تا تاریخ ۲۵ اسفندماه پیشنهادات اصلاحی خود را راجع به موارد تعیین شده، اعلام نمایند.

اما با انتشار خبر آن از سوی کانون‌های وکلای در فضای مجازی، موجب شد در فروردین ماه سال ۱۳۹۹ این پیش نویس طی فراخوانی که به صورت عمومی منتشر شد، از حقوق دانان و وکلای دادگستری درخواست شود پیشنهادات خود را برای معاونت حقوقی ارسال کنند. این در حالی است که وکلای دادگستری همچنان اعتقاد بر غلط بودن این رویه داشته و از اساس با این اقدام مخالفند و اعلام کردند که در مهلت مقرر از طرف ایشان هیچ پیشنهادی به معاونت حقوقی ارسال نشده است. مهلت ارسال پیشنهادات چند مرتبه تمدید شده اما اختلاف اصلی در این میان، اختلاف بر سر مسئولیت تدوین و تصویب آن است.

مقامات صالح تدوین و تصویب

در حقوق عمومی اصل بر آن است که هیچ مقامی دارای صلاحیت نیست مگر اینکه این صلاحیت به روشنی توسط قانون به آن مقام داده شده باشد. به همین دلیل ابتدا باید بررسی کرد که مطابق قانون، مسئولیت تدوین و تصویب